

POSTANOWIENIE

Dnia 29 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący)

SSN Zbigniew Kwaśniewski (sprawozdawca)

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie ze skargi Syndyka Masy Upadłości Firmy [...] M. w upadłości likwidacyjnej w T.

o wznowienie postępowania

w sprawie z powództwa A. K.

przeciwko M. S.

o ustalenie, zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 22 stycznia 2015 r. w sprawie o sygn. akt IC (...)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 29 września 2017 r.,

zażalenia Syndyka Masy Upadłości Firmy [...] M. w upadłości likwidacyjnej w T.

na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 25 kwietnia 2017 r., sygn. akt I ACa (...),

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Dnia 8 lipca 2013 r. M.S. zawarła z córką A.K. umowę darowizny nieruchomości położonej w T. przy ulicy J. za cenę 80 000 zł (10% wartości rynkowej). Nieruchomość była obciążona hipoteką umowną kaucyjną do sumy 825 000 zł, na zabezpieczenie pożyczki, którą darująca spłaciła w całości 5 grudnia 2013 r. M.S. od 1994 r. prowadziła działalność gospodarczą pod firmą „M.”. Dnia 25

lutego 2014 r. złożyła wniosek o ogłoszenie upadłości obejmującej likwidację jej majątku, który został uwzględniony 11 kwietnia 2014 r.

Wyrokiem z dnia 22 stycznia 2015 r. Sąd Okręgowy w K. uwzględnił powództwo A.K. o ustalenie, że notarialna umowa darowizny z 8 lipca 2013 r. była umową sprzedaży. Skargą z dnia 3 sierpnia 2015 r. syndyk masy upadłości wniósł o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej wyrokiem z dnia 22 stycznia 2015 r. oraz o jego uchylenie i oddalenie powództwa, ewentualnie o odrzucenie pozwu.

Wyrokiem z dnia 8 marca 2016 r. Sąd Okręgowy w K. wznowił postępowanie i zmienił zaskarżony wyrok poprzez oddalenie powództwa. Sąd pierwszej instancji przyjął, że pozwanym w sprawie o ustalenie powinien być syndyk masy upadłości M.S., zatem postępowanie podlegało wznowieniu wobec pozbawienia go możliwości działania. Postanowieniem z dnia 25 kwietnia 2017 r., wydanym na skutek apelacji powódki – A.K., Sąd Apelacyjny w (...) uchylił wyrok Sądu Okręgowego z dnia 8 marca 2016 r. i odrzucił skargę o wznowienie postępowania jako niedopuszczalną. Skarga o wznowienie postępowania może bowiem zostać wniesiona jedynie przez podmiot posiadający status strony w postępowaniu, o wznowienie którego wnosi. Syndyk masy upadłości M.S. nie był zaś stroną w postępowaniu zakończonym wyrokiem z 22 stycznia 2015 r.

Postanowienie Sądu Apelacyjnego syndyk masy upadłości Firmy M. w upadłości likwidacyjnej zaskarżył zażaleniem do Sądu Najwyższego zarzucając naruszenie:

- art. 399 § 1 k.p.c. poprzez jego błędną interpretację, polegającą na przyjęciu, że syndyk masy upadłości nie był uprawniony do wniesienia skargi, ponieważ nie był stroną postępowania zakończonego zaskarżonym wyrokiem;
- art. 401 pkt 2 k.p.c. poprzez odrzucenie skargi syndyka jako nieuprawnionego do jej wniesienia ze względu na brak statusu strony postępowania;

- art. 144 ust. 1 p.u. poprzez jego niezastosowanie, polegające na uznaniu, że syndyk nie był legitymowany do wniesienia skargi, ponieważ nie posiadał atrybutu strony postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego skargę o wznowienie postępowania może wnieść tylko strona, która została wymieniona w prawomocnym wyroku. Inne podmioty - choćby zainteresowane rozstrzygnięciem sprawy - nie mają legitymacji do żądania wznowienia postępowania. Ze względu zaś na nadzwyczajny charakter skargi, zmierzającej do obalenia prawomocnych orzeczeń sądowych, przepisy ją regulujące muszą być wykładane ściśle (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2016 r., II CZ 121/16; z dnia 9 sierpnia 2016 r., II CZ 77/16; z dnia 25 lutego 2015 r., II UZ 78/14; z dnia 9 stycznia 1998 r., III CKN 315/97 - niepubl.).

W niniejszej sprawie syndyk masy upadłości nie tylko nie posiadał statusu strony w sprawie zakończonej zaskarżonym wyrokiem, lecz również nie powinien go posiadać. Zgodnie bowiem z art. 144 p.u. po ogłoszeniu upadłości postępowania sądowe dotyczące masy upadłości mogą być wszczęte i prowadzone wyłącznie przez syndyka. Podzielając stanowisko wyrażone przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 października 2016 r. (I CSK 714/15, niepubl.) należy przyjąć, że przepis ten wyraża bezwzględną legitymację formalną syndyka w postępowaniach dotyczących masy upadłości, również w odniesieniu do upadłego przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną.

Kluczowe jednak dla rozstrzygnięcia w sprawie legitymacji syndyka jest ustalenie, czy roszczenie dochodzone w sprawie, w której dążono do wznowienia postępowania, dotyczy masy upadłości. Nie ulega przy tym wątpliwości, że dotyczą masy upadłości zarówno postępowania o świadczenie, jak i o ustalenie czy też ukształtowanie stosunku prawnego, jeżeli tylko wynik takiego postępowania mógłby mieć wpływ na stan masy upadłości i możliwość zaspokojenia się z niej wierzycieli. O takim wpływie natomiast można mówić jedynie, gdy korzyść majątkowa, o którą toczy się postępowanie, weszłaby do masy upadłości.

W stanie faktycznym niniejszej sprawy zbyta nieruchomość wyszła z majątku upadłej niemal na rok przed złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości. Postępowanie, do którego wznowienia dąży syndyk, miało na celu jedynie rozstrzygnięcie charakteru czynności prawnej, na podstawie której składnik majątku został zbyty. Postępowanie o ustalenie nie obejmowało możliwości powrotu tego składnika do majątku upadłej. Tym samym toczyło się poza sferą bezwzględnej legitymacji syndyka.

Z powyższych przyczyn zażalenie podlegało oddaleniu, w tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.

aj